OBSAH

ÚVOD 9

ČÁST I.

VÁLKA, KTERÁ SE NEVYHLAŠUJE 15

Hlasy, které jsme nechtěli slyšet 16

Slovník nevyhlášené války 17

Ani mír, ani válka 18

Staré metody, nové technologie 20

Iluze konce dějin a návrat mocenského soupeření 21

Zbraně informační války 23

Dezinformace: lež jako nástroj 25

Propaganda: staré řemeslo v digitálním hávu 27

Informační operace: umění rozložit realitu 30

Maskirovka: když svět nevěří vlastním očím 33

Reflexivní kontrola: jak ovlivnit rozhodování protivníka 34

ČÁST II.

RUSKO A INFORMAČNÍ VÁLKA 39

Informace jako nástroj ruské moci 44

Užiteční idioti a paradox svobody 46

ČÁST III.

DĚJINY JAKO ZBRAŇ 49

My versus oni: dějiny jako základ identity 51

Politika paměti: když minulost legitimizuje moc 53

Goebbelsova taktovka a árijský mýtus 56

Komunisté a dějiny jako motor pokroku 59

ČÁST IV.
RUSKO A DĚJINY 63
Velikost jako návykový mýtus 70
Ruský svět: ideologie, identita a expanze 73
Putin jako ústřední vypravěč dějin 77
Za hranice Putina: systém, který přežívá jednotlivce 83
Minulost v poutech: jak se z dějin stalo státní dogma 86
Škola jako předpolí fronty 89
Medinského evangelium: dějiny podle státu 94
Obraz Ukrajiny v ruských učebnicích 103
Základní mýtus: Velká vlastenecká válka 106
Velká vlastenecká, nebo druhá světová? 111
Role SSSR v rozpoutání druhé světové války 114
Finsko: od zimní války k válce o minulost 116
Zimní válka: meze sovětské vojenské moci 116
Finsko coby nacistický stát a Hitlerův spojenec 119
Když dějiny začínají až druhým dějstvím 124
Obležená pevnost: Rusko mezi realitou a sebestylizací 129

ČÁST V.
VÁLEČNÝ ARZENÁL NARATIVŮ 133
Ukrajina: dějiny proti právu na vlastní stát 138
Mýtus o historicky nelegitimním státě 138
„Historická území“: imperiální nároky v moderním jazyce 142
„Bolševický výtvor“: zpochybňování státu skrze jeho původ 145
Kyjevská Rus: spor o dědictví a identitu 149
Český prostor: dějiny jako zranitelné místo 155
Mnichov 1938: mýtus věčné zrady Západu 158
„Pomoc čekala na východě“: obraz sovětského zachránce 172
Rok 1945: osvobození jako závazek vděčnosti 178
Osvobození a jeho historické souvislosti 182
Nevděční osvobození: paměť jako dluh 183

Zločiny Rudé armády a mýtus spravedlivého trestu 188
Není bomba jako bomba: bombardování a dvojí metr 192
Koněvův pomník: spor o minulost i přítomnost 195
Srpen 1968: okupace převlečená za pomoc 200
„Za okupaci mohou Ukrajinci“: přesouvání odpovědnosti 203
Brežněvův původ jako argument 204
Ukrajinci v sovětském vedení: kdo rozhodl o invazi? 205
Národnost vojáků jako zástupný argument 207
„Přišli na pozvání“: ospravedlňování okupace 208
Schrödingerův rudoarmějec: zásluhy a vina podle potřeby 209

ČÁST VI.
ŠTÍT PAMĚTI:
JAK SE BRÁNIT V NEVYHLÁŠENÉ VÁLCE 211
První linie: Stát a politická vůle 212
Druhá linie: Občanská společnost a fact-checking 219
Třetí linie: Vzdělávání a historická gramotnost 230
Čtvrtá linie: Vlastní příběh 234
Pátá linie: Aktivní protiúder 236

ZÁVĚR 243

Seznam poznámek 246
Jmenný rejstřík 267
Seznam literatury 269